

véra, at hann sé ætlaðr til at vinna bót á vandræðum þínum.“ Var húsfreyja þar um nöttina.

LXV. KAPÍTULI

Nú er frá Grettí¹ þat at segja, at þá er dró at miðri nótt, heyrði hann út dynur miklar. Því næst kom inn í stofuna trollkona mikil; hon hafði í hendi trog, en annari skálm heldr mikla.² Hon litask um, er hon kom inn, ok sá, hvar Gestr lá, ok hljóp at honum, en hann upp í móti, ok réðusk á grimmliga ok sóttusk lengi í stofunni. Hon var sterkari, en hann fór undan kœnliga, en allt þat, sem fyrir þeim varð, brutu þau, jafnvel þverþilit³ undan stofunni. Hon dró hann fram yfir dyrrnar ok svá í anddyrit; þar tók hann fast í móti. Hon vildi draga hann út ór bœnum, en þat varð eigi, fyrr en þau leystu frá allan útiduraumbúninginn ok báru hann út á herðum sér; þœfði hon þá ofan til árinna ok allt fram at gljúfrum. Pá var Gestr ákafliga móðr, en þó varð annathvárt at gera, at herða sik, ella myndi hon steypa honum í gljúfrin. Alla nöttina sóttusk þau. Eigi þóttisk hann hafa fengizk við þvílíkan ófagnað fyrir afs sakar. Hon hafði haldit honum svá fast at sér, at hann mátti hvárigri hendi taka til nokkurs, utan hann helt um hana miðja, kvinnuna;⁴ ok er þau kómu á árgljúfrít, bregðr hann flagðkonunni til sveiflu. Í því varð honum laus in hoegri hondin; hann þreif þá skjótt til saxins, er hann var gyrdur með, ok bregðr því, høggr þá á oxl trollinu, svá at af tók hondina hoegri, ok svá varð hann lauss, en hon steypðisk í

¹ Grettí: Gesti 152, 10.

² Um skálm sjá bls. 30. Á sama til hans og tæki úr honum innyflin, Laxd. 149.

³ þverþilit: björþilit 10.

⁴ kvinnuna sl. 556, 152.

gljúfrin ok svá í forsinn.¹ Gestr var þá bæði stirðr ok móðr ok lá þar lengi á hamrinum. Gekk hann þá heim, er lýsa tók, ok lagðisk í rekkju; hann var allr þrútinн ok blár. Ok er húsfreyja kom frá tíðum, þótti henni heldr raskat um hýbýli sín; gekk hon þá til Gests ok spurði, hvat til hefði borit, er allt var brotit ok boelt. Hann sagði allt, sem farit hafði. Henni þótti mikils um vert, ok spurði, hvern hann var. Hann sagði þá til it sanna ok bað söckja prest ok kvazk vildu finna hann; var ok svá gjort. En er Steinn prestr kom til Sandhauga, varð hann brátt þess víss, at þar var kominn Grettir Ásmundarson, er Gestr nefndisk. Prestr spurði, hvat hann ætlaði af þeim mœnnum myndi vera orðit, er þar hofðu horfit. Grettir kvazk ætla, at í gljúfrin myndi þeir hafa horfit. Prestr kvazk eigi kunna at leggja trúnað á sagnir hans, ef engi merki mætti til sjá. Grettir segir, at síðar vissi þeir þat gjorr; fór prestr heim. Grettir lá í rekkju margar nætr. Húsfreyja gerði við hann harðla vel; ok leið svá af jólin. Petta er sogn Grettis, at trollkonan steypðisk í gljúfrin við, er hon fekk sárit, en Bárðardalsmenn segja, at hana dagadí uppi, þá er þau glímdu, ok sprungit, þá er hann hjó af henni hondina, ok standi þar enn í konulíking á bjargini.² Peir dalbúarnir leyndu þar Grettí um vetrinn.

¹ Leið sú, sem Grettir og tröllkonan eiga að hafa farið, er kölluð *Grettisldg.* Er það löng, grasi vaxin lægð milli Sandhauga og Eyjardalsár, nærrí samhlíða Skjálfsandafjóti, og líkist mest gömlum farvegi. Þjóðsógu þessa, sem áður virðist hafa verið óstaðbundin, hefir höfundur sögunnar sett í samband við Grettí og Bárðardalsveru hans með þeim hætti, að ókunnugleiki hans á staðháttum kemur ber-

lega í ljós. Hafi hann hugsað sér fossinn og gljúfríð við Eyjardalsá, þá er mjög fjarri lagi, að lýsingin geti átt við, en hafi hann hugsað sér Godafoss í Skjálfsandafjóti, þá er ljóst, að hann hefir ekki gert sér grein fyrir vegalengdinni þangað frá Sandhaugum. Sbr. m. a. Kálund II, 150—52.

² Sú trú var algeng og er ærið gömul, að sum tröll hefðu það eðli, að þau mætti ekki sjá dag á lofti, því

XXXV. KAPÍTULI

GRETTIR reið á Pórhallstaði, ok fagnaði bóni honum vel. Hann spurði, hvert Grettir ætlaði at fara, en hann segisk þar vilja vera um nöttina, ef bóni likaði, at svá væri. Pórhallr kvazk þókk fyrir kunna, at hann væri þar, — „en fám þykkir sloegr til at gista hér um tíma; muntu hafa heyrт getit, um hvat hér er at væla, en ek vilda gjarna, at þú hlyttir engi vandræði af mér. En þó at þú¹ komisk heill á brott, þá veit ek fyrir víst, at þú missir hests þíns, því at engi heldr hér heilum sínum fararskjóta, sá er kemr.“ Grettir kvað gott til hesta, hvat sem af þessum yrði. Pórhallr varð glaðr við, er Grettir vildi þar vera, ok tók við honum báðum hondum; var hestr Grettis læstr í húsi sterkliga. Peir fóru til svefns, ok leið svá af nöttin, at ekki kom Glámr heim. Þá mælti Pórhallr: „Vel hefir brugðit við þína kvámu, því at hverja nött er Glámr vanr at ríða húsum eða brjóta upp hurðir, sem þú mátt merki sjá.“ Grettir mælti: „Þá mun vera annathvárt, at hann mun ekki lengi á sér sitja, eða mun af venjask meir en eina nött; skal ek vera nött aðra ok sjá, hversu ferr.“ Síðan gengu þeir til hests Grettis, ok var ekki við hann glezk; allt þótti bóna at einu fara. Nú er Grettir þar aðra nött, ok kom ekki þrællinn heim. Þá þótti bóna mjök vænkask; fór hann þá at sjá hest Grettis. Þá var upp brotit húsit, er bóni kom til, en hestrinn dreginn til dura útar, ok lamit í sundr í honum hvert bein. Pórhallr sagði Grettii, hvar þá var komit, ok bað hann

í fylgd með Hákonni jarli Eiríksynni og verið settur til þess að stýra einu af skipum þeim, er jarl hafði tekið frá Ólafsi konungi. Tveim árum síðar varð Jökull fyrir líði Ólafs konungs á Got-

landi, og lét konungur leiða hann til högga og drepa hann (1030). Jökuls er einnig getið í Landn., 227. kap.

¹ hlyttir — þú svo 556 (152); fallið úr í 551.

forða sér, — „því at víss er dauðinn, ef þú bíðr Gláms.“ Grettir svarar: „Eigi má ek minna hafa fyrir hest minn en at sjá þrælinn.“ Bóni sagði, at þat var eigi bati, at sjá hann, — „því at hann er ólíkr nokkurri mannligli mynd; en góð þykki mér hver sú stund, er þú vill hér vera.“ Nú líðr dagrinn, ok er menn skyldu fara til svefns, vildi Grettir eigi fara af klæðum ok lagðisk niðr í setit gegnt lokrekkju bóna; hann hafði röggvarfeldr¹ yfir sér ok kneppði² annat skautit niðr undir foetr sér, en annat snaraði hann undir hofuð sér ok sá út um hofuðsmáttina.³ Setstokkr var fyrir framan setit mjök sterkr, ok spryndi hann þar í. Duraumbúningrinn allr var frá brotinn útidurunum, en nú var þar fyrir bundinn hurðarflaki ok óvendiliga um búit. Pverþili⁴ var allt brotit frá skálanum, þat sem þar fyrir framan hafði verit, bæði fyrir ofan þvertréit ok neðan. Sængr allar váru ór stað foerðar; heldr var þar óvistuligt. Ljós brann í skálanum um nöttina. Ok er af myndi þriðjungr af nött, heyrði Grettir út dynur⁵ miklar; var þá farit upp á húsin ok riðit skálanum ok barit hælunum, svá at brakaði í hverju tré; því gekk lengi. Þá var farit ofan af húsunum ok til dura gengit; ok er upp var lokit hurðuhni, sá Grettir, at þrællinn rétti inn hofuðit, ok sýndisk honum afskræmiliga mikit ok undarliga stórskorit. Glámr fór seint ok réttisk upp, er hann kom inn í dyrrnar; hann gnæfði ofarliga við rjáfrinu, snýr at skál-anum ok lagði handleggina upp á þvertréit ok gnapði⁶

¹ röggvarfeldr (af rögg, kvk., rogg, kk.: lagður): lodfeldur, loðkápa.

² kneppa: halda föstu, þrýsta.

³ hofuðsmátt (eða -smótt): op, háls-mál (seinni líður orðsins er samstofna við sögnina smjuga).

⁴ Pverþili (gagnastætt langbili) nefnd-

ust milliveggir þvert yfir hús, hvort sem það voru þil milli einstakra herbergja eða gaſþilin sjálf. Pverþili það, sem hér er um að ræða, er þilið milli skálans og anddyrisins.

⁵ dynur: dunur 556, 152.

⁶ gnapa (svo 556, 152, 10; sbr.